

2002 Yılı Yüze Araştırması

Onaylayan Administrator
Cuma, 15 Aralık 2006
Son Güncelleme Pazar, 07 Ocak 2007

KUZEY TROAS – PARİYON ARAŞTIRMALARI 2002 Bakanlık, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün, 2002 yılı 15 Ocak tarihli ve 010093 sayılı yazısıyla izin verilen, Kuzey Troas- Parion Yüze Araştırmalarının 2002 sezonu çalışmaları 9-18 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çanakkale İli, Yenice ve Biga ilçelerinde yürütülen bu yılki çalışmalar için öncelikli hedef bölgenin iç kesimleri seçilmiştir. Bu doğrultuda 9 Ağustos 2002 günü ekip olarak Yenice Öğretmen Evi'nde toplanılmış, ilçe amirlere yazılı ve sözlü bilgi verildikten sonra aynı gün araştırmaya başlanmıştır. Yenice'deki çalışmalarıza, Kaymakam'ın önündeki bahçeye yerleştirilmiş, Seyvan Köyü'nden getirildiği söylenen, 60x80cm. ölçülerindeki, üzerinde tek palmet iplikli mermer levhanın incelenmesiyle başlandı. Orta grenli beyaz mermer levhanın alt yarısı boş bırakılırken üst yarısında çerçevesiz iki köpedeki çanak yapraklardan çıkan sapların, ortada altı kollu palmet yaprağı düdümlü ve spiral yapraklıdır. Mimari parça gözlem bezeme stiline göre, Roma çağında yapılmış olmalıdır. Aynı yerde korunan alt ve üst tablaları dýpa tabanlı 90cm. yükseklikte ve orta grenli beyaz mermerden yapılmıştır. Dýpa profilli tabana sahip andezit taştan yuvarlak bir sütun da bu bahçede bulunmaktadır. Bahçenin değişik yerlerinde sergilenen 60 ve 65cm. ağız çaplı, dudak kenarları dýpa tabanlı 6cm. çaplı pitoslar boyun altlarında rüzgar gülü motiflerine yer verilmiştir. Pitoslar geç dönem eseri olmalıdır. Yenice Etnografya Müzesi önünde bulunan Bekten Köyü'nden getirilmiş 100x45x27cm. ölçülerindeki altı satırlık Grekçe yazıt içeren altlık, iri grenli grimsi beyaz mermerden yapılmıştır. Buradaki bir başka yazıtlı blok ise, yarısı kırık olarak ele geçmiştir. 82x50x40cm. ölçülerindeki orta grenli mermerden yapılmış blok üzerinde üç satırlık bir Grekçe yazıt yer almaktadır. Müze bahçesinde en uzun 2m. olan 30cm. çaplı andezit taştan yapılmış kaideleri dýpa tabanlı 4 adet sütun tespit edilmiştir. Yenice'de 2km. mesafedeki Nevruz Köyü civarında Yukarı Kulplu Mevkii'nde yüzeyde niteliksiz seramik kırıklar gözlemlendi. Ören Alanı (Devletli) Mevkii'nde 1.65x36x8cm. ölçülerinde aslan pençesi profilli tiyatro basamak bloğu tespit edildi. Muhtemelen tiyatronun sahnesini çevreleyen yüksek korkuluğa ait bu parçadan başka, İslami döneme ait başlıklı ve kitabeli mezar taşları ve büyük mermer mimari bloklar da Seyvan Köyü Camii'nde devşirme antik yapı taşları ile Dümbelek Mevkii'nde kaba seramik kırıklar ile pitos parçaları gözlemlendi. M. E. Taban'ın evinin önünde, Bahçeler mevkiinden getirildiği söylediği 67cm. yüksekliğinde 20cm çapında bilezik tabana doğru genişleyen kaideli bir monolit sütun tespit edildi. Ayrıca Bahçeler Mevkii - Taşlı Yer'de bir antik mezar olarak bulunabilecek kalıntılarla eski bir kuyunun varlığı saptandı. İlçe Merkezine 3 km. mesafedeki Çakıroba Köyü yolu üzerindeki Cuma Camii'nin içinde yer aldığı eski mezarlıkta, sarı başlıklı ve kitabeli Osmanlı Dönemi mezar taşları incelendi. Havuz Köyü'nde ise, monolit sütun parçasından başka antik malzemeye rastlanmadı. Çınar Köyü, Havuz Mevkii'nde ise önce kaçak olarak kazılmış bir yapı ve bir mezarın kalıntıları yerinde görüldü. Aynı köyden A. Gündoğan, 20, 30, ve 7cm. yükseklikte Havuz Mevkii'nde bulduğunu söylediği üç adet seramik kapı incelememize müsaade etti. Seramiklerden ikisi oinohoe, diğeri ise, kasedir. Oinohoelerden biri (30cm.) yüksek dik gövdeli dar boyunlu ve omuz boyun bağlantılı kulpa sahiptir. Dudak kenarında kırıklar bulunan eserin tabanı, gövdeden kopmuş, ancak sonradan gövdeye tutturulmuştur. Üzerinde herhangi bir bezemeye rastlanmayan oinohoe muhtemelen Roma Dönemi'ne aittir. Sağlam olarak ele geçmiş diğer oinohoe ise, (20cm.) geniş karınlı, basık gövdeli ve halka tabanlı dýpa tabanlı kalın dudak ve dar boyunludur. Boyun omuz bağlantılı kulpa eserin boynunda kulp birleşiminin iki yanında plastik birer kabartı bulunmaktadır. Oinohoe'nin yüzeyinde kahverengi astar izleri görülmektedir ve muhtemelen Roma Çağı ürünüdür. Dudak kenarı ve gövdenin üst yarısının büyük bölümü korunmuş alçak kaidesi vardır. Vazo yüzeyinde pişirmeden kaynaklanan renk tonları dýpında astar ve boyama izi yoktur. Diğer eserlerle aynı yerde bulunduğu söylenen bu kase de muhtemelen Roma Çağı ürünü olmalıdır. Çınar Köyü'ne yakın olan tarlalarda çok sayıda Bizans sikkesi bulunmaktadır. Boynanlar Köyü'nde herhangi bir arkeolojik malzemeye rastlanmazken, ana yoldan köye ayrılan yolun solunda, köyün güneyinde çevresine hakim konumdaki Üvecik Tepe üzerinde bazı kalıntıların varlığı öğrenildi. Burada yapılan ayrıntılı incelemeler sonucu buradaki kayalık bir açık hava tapınım alanı ortaya çıkardı. Kayalık alan sık çalılık ve ağaçla kaplı olmasına karşın iki büyük kütle halindeki kayalık kuzey kuzeye bakan sarp yüze 55cm. yükseklikte 40cm. genişlikte ve 15cm. derinlikte zeminden yaklaşık 2,5m. yüksekde bir niş oyuldu. Biraz daha yatık güney yüzde ise, 25–28cm. yükseklikte, 9 basamakla çıkılan bir platform oluşturulmuş güney doğu köpede ise, 6 basamaklı kalıntıları gözlemlendi. Kayalığın güney bloğunda herhangi bir çalışmaya izine rastlanmazken önünde aynı cins kayadan kesilmiş 34x40x33cm. ölçülerinde bir lento tespit edildi. Ayrıca aynı alanda, yeni açılmış kaçak kazı da gözlemlendi. Buradaki alanın yörede varlığı bilinen Kybele tapınımı için oluşturulmuş olduğu düşünüldü. Çal Köyü'nde hakim üzerinde Çal Kalesi'nin yer aldığı tepenin eteklerinde kaba hamurlu, kalın çidarlı geç dönem seramikleri gözlemlenen tepenin üzerinde ise, ince hamurlu ince çidarlı yer yer kahverengi açkılı ve siyah astarlı seramik kırıklarına rastlandı. Seramiklerden anlaşılabilirdi kadarıyla burası Klasik ve Hellenistik çağlarda iskan görmüş olmalıdır. Ancak, tepenin zirvesinde herhangi bir duvar parçası ya da yerleşim izine rastlanmadı. Sofular Köyü'nde Y. Dereli'nin yardımıyla (Hisarlık) denilen yere ulaşıldı. Tepe eteğindeki kaba seramikler ve mezar olduğu söylenen kaçak kazı çukurlarından başka herhangi bir buluntuya rastlanmadı. Yenice ilçe merkezinin güneyindeki dağların doruklarından biri üzerinde yer alan, Ovası'na hakim konumdaki Asar Kale'si (Hadrianus'un Av Kökü) zorlu bir yolculuktan sonra ulaşıldı. Tamamen ağaçlarla kaplı bir tepenin doruğundaki çalışmalarıza tuğla atkılı büyük taş bloklarla örülmüş sur duvarlarının yarı fazla kısmının bulunduğu gözlemlendi. Kalenin içinde yapılmış kaçak kazılardan geriye kalan çukurda duvarları muntazam tuğla kat sızmalı yaklaşık 20x15m. ölçülerinde bir mekanın varlığı tespit edildi. Ayrıca, sur duvarlarının kuzey ve kuzey batı kesimlerinde kapı açıklığının bırakıldığı, kaplama taşların yer yer sökülmesi olduğu ve kaliteli mermer malzeme yapılmış blokların de duvarlarda kullanıldığı gözlemlendi. Hıdırlar Köyü küçük kaplıca mevkiinde kaplıca suyunun kaynağı alanın üst kısmında bulunan eski bir yapının kalıntısı ve köyün çıkışında Akçaören yolu üzerinde bir Roma hamamının kalıntısı görüldü. Değişik mekanları olan hamamın bulunduğu alan sık çalılık, dikenli ve ağaçla kaplı durumdadır. Burada bir künk parçası ve bir ödünce edilmiştir. Aşağı Çavuş Köyü'nün batısındaki kayalık tepe üzerinde ana kayaya oyulmuş antik yol basamakları, olasılıkla surlar (?), duvar parçaları ve tepe üzerinde ana kayanın düzleştirilmesiyle oluşturulmuş değişik büyüklükte mekanlar tespit edildi.

Yüzeyde gözlenen siyah astarlı seramikler ve buradan daha önce bulunmuş pıpmış toprak figürinler kaledeki yerleşimin Hellenistik Döneme kadar uzandığını gösterdi. Bu yılki araştırmaların ikinci bölümünü oluşturan, Biga Yıçesi, Kemer Köyü'nde yapılan çalışmalarda, Kartal Yuvası Mevkii'nde çıkan yolun sağındaki yamaçta çok sayıda kaliteli seramik parçası gözlemlendi. Örneğin su deposu olarak tanımlanan yapı kalıntısı yakınında, yeni sürülmüş tarlada 18 cm. çapında, 02 cm. cidarlı pıpmış toprak su parçalarına rastlandı. Arazinin Bodrum Mevkiinde Eski Tiyatro tepesi önünde, önceki yıllarda Kemer Köyü'nün kuzeyinde yamaçta rastlanan kemerli kapı bloğunun benzeri yol kenarına atılmış olarak bulundu. Bodrum Mevkiinde yeni kazılmış kaçak çukurları ve tel örgü ile çevrilerek bahıslarla benimsenmiş yeni alanlar olduğu gözlemlendi. Akropolün kuzey-batı yamacında ise, çok sayıda seramik parçasının varlığı tespit edildi. Kemer Çayı'nın denize döküldüğü yerde, önceki yıllarda çayın kuzeyinde gözlenen antik limana ait blokların, çayın ıslahı sırasında üzerlerine beton bir set çekildiği görüldü. Uzun bir süredir Parion) çalışmaları'nın ortaya koyduğu önemli bir sonuç, antik kent kalıntıları'nın gün geçtikçe kaybolduğu gerçektir. Bu yılki tespiti doğrular niteliktedir. Bu durumun önlenmesi için, Parion'da gün geçirilmeden arkeolojik kazılara başlanması antik kentin insan ve doğal tahribata karşı hala, yüzeyde ve toprak altında korunduğu kültürel değerlere sahip yapılması kaçınılmaz çalışmaları'mız Arkaik, Klasik ve Hellenistik Çağlar'da, Troas Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde yoğunlaşan kent yerleşimlerinin, Roma ve özellikle Bizans Çağı'nda iç kesimlere ve yükseklerle doğru kaydığı sonucunu ortaya çıkarmış arada, Çal Kalesi gibi, Bölgenin kuzey kıyılarına ve Aşağı Çavuş Kalesi gibi, Edremit Körfezi'ne geçit veren yerleşimlerinin tespit edilen bulguların, Troas'ın diğer yerleşimlerine oranla daha erkene gittiği gözlemlenmiştir.